ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

Factors of Innovative Leadership of School Administrators Influencing Teachers' Digital Literacy in Schools under Yasothon Primary Educational Service Area Office Area 2

ธีร์ธวัช บริบูรณ์[1*] อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ[2] และ จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์[3]
Theethawat Boriboon [1*] Udompun Pitprasert[2] and Jittimaporn Sihawong [3]
(วันที่รับบทความ: 8 เมษายน 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 29 เมษายน 2569, วันที่ตอบรับ: 30 เมษายน 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา2) ศึกษาระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครูและ 4) ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวมรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.947 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน 2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก และ 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารความเสี่ยงและด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; การรู้ดิจิทัล; ความสัมพันธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

ABSTRACT

The purposes of this study were as follows 1) to determine the level of innovative leadership demonstrated by school administrators 2) to evaluate the level of digital literacy among teachers 3) to examine the relationship between administrators' innovative leadership and teachers' digital literacy and 4) to identify the key dimensions of innovative leadership that significantly influence teachers' digital literacy. The sample comprised 302 participants,

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
[1]Master of Education Program in Educational Administration, Sisaket Rajabhat University
[2-3]อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
[2-3]Lecturer of Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University
[*]Corresponding author e-mail: theethawat.201@gmail.com

including school administrators and teachers working under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2. Data were collected by using a structured questionnaire based on a five-point Likert scale, with an overall reliability coefficient of 0.947. Statistical analysis involved descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation) and inferential techniques, including Pearson's correlation and stepwise multiple regression. The results revealed that 1) both the level of innovative leadership among school administrators and the level of digital literacy among teachers were rated overall at a high level 2) a positive and statistically significant relationship existed between innovative leadership and teachers' digital literacy and 3) the leadership dimensions of risk management and transformational vision were significant predictors of teachers' digital literacy at the 0.01 level.

Keywords: Innovative Leadership; Digital Literacy; Relationship; School Administrators; Yasothon Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ นวัตกรรมได้กลายเป็นแกนหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตและสร้างคุณค่าอย่างยั่งยืนให้แก่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ได้วางแนวทางพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณธรรม ความรู้ และความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ในทุกช่วงวัย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาทักษะใหม่เพื่อเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์มาขับเคลื่อนสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงถือเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนา เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovation Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะสามารถกระตุ้นให้ครูรับรู้และวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ และนำแนวคิดใหม่มาพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็น อีกทั้งยังส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูผ่านการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่าผู้บริหารบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งผลให้ไม่สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นสถานศึกษานวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรรวี โพธิ์ทอง, 2565) ในขณะเดียวกัน การศึกษาในยุคดิจิทัลกำหนดให้ครูต้องมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและทั่วถึง แต่ครูจำนวนมากยังประสบปัญหาการขาดทักษะในการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลจึงขึ้นอยู่กับการที่ครูสามารถนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม (พระมหาอุดร อุตฺตโร, 2567) ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูให้สอดรับกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและทั่วถึง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมถึงพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม แต่จากรายงานผลการบริหารจัดการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับนวัตกรรมทางการศึกษาน้อยและมีปัญหาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในหลายมิติ ทั้งด้านทัศนคติ กระบวนการบริหารจัดการ และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร นอกจากนี้ครูยังประสบปัญหาด้านการรู้ดิจิทัล ทั้งในแง่ทักษะการใช้เทคโนโลยี การขาดแคลนอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงภาระงานที่จำกัดเวลาในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้การประเมินสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีจึงมีความสนใจศึกษาประเด็นดังกล่าว เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อการจัดการศึกษาและทางวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ทั้งหมด 177 โรงเรียน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 150 คน และครู 1,187 คน รวม 1,337 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย มีจำนวน 302 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 34 คน ครู 268 คน กำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie& Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยคำนึงถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

3) นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์และปรับปรุงตามข้อแนะนำ

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 ท่าน และเป็นอาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objietive Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 และแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

6) นำเครื่องมือแบบสอบถามทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Value) ของเครื่องมือแบบสอบถาม

7) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.954

8) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ไปยังสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ส่งแบบสอบถามทางระบบออนไลน์โดยใช้แบบฟอร์มออนไลน์ (Google Form) ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ

2) ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ข้อมูลการรู้ดิจิทัล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4) ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการรู้ดิจิทัล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัล ด้วยการวิเคราะห์พหุคูณถดถอย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

รายการ	ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.53	0.37	มากที่สุด
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.50	0.42	มาก
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.47	0.41	มาก
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การนวัตกรรม	4.51	0.42	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.42	0.47	มาก
เฉลี่ย	**4.48**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ด้านแรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{x}$ = 4.53) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การนวัตกรรม ($\bar{x}$ = 4.51) และด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ($\bar{x}$ = 4.50) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x}$ = 4.42)

2. ผลการศึกษาระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

รายการ	ระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเข้าถึง	4.49	0.37	มาก
2. ด้านความเข้าใจ	4.53	0.42	มากที่สุด

รายการ	ระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านการใช้	4.49	0.47	มาก
4. ด้านการสร้างสรรค์	4.49	0.48	มาก
เฉลี่ย	**4.50**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ด้านแรก ได้แก่ ด้านความเข้าใจ ($\bar{x}$ = 4.53) รองลงมา คือ ด้านการเข้าถึง ($\bar{x}$ = 4.49) และด้านการใช้ ($\bar{x}$ = 4.49) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการสร้างสรรค์ ($\bar{x}$ = 4.49)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_{total}
X_1	.578**	.508**	.450**	.506**	.561**
X_2	.556**	.483**	.436**	.467**	.535**
X_3	.575**	.521**	.431**	.486**	.552**
X_4	.552**	.485**	.459**	.519**	.555**
X_5	.532**	.537**	.473**	.530**	.571**
X_{total}	.658**	.599**	.532**	.595**	.656**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (X_{total}) กับการรู้ดิจิทัล (Y_{total}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ 0.656

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.	β	t	P-value
ค่าคงที่	1.539	0.224		6.884**	0.000
ด้านการบริหารความเสี่ยง (X_5)	0.302	0.048	0.363	6.305**	0.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1)	0.360	0.062	0.334	5.803**	0.000
R	0.628				
R^2	0.395				

F	97.496**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยงและด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์การรู้ดิจิทัลสำหรับครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1.ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการปรับรูปแบบการทำงาน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพงาน อีกทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้มุ่งสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาและความทันต่อบริบทโลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลชลี จงเจริญ (2562) ที่อธิบายว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยบริหารจัดการแบบยืดหยุ่น การสร้างความเชื่อถือ การสื่อสารความตระหนักเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ สามารถจัดการกับความเสี่ยงและพัฒนาทักษะสมาชิกในกลุ่มให้เกิดความชำนาญ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้อง สุวิมล ตันสิงห์ (2564) ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

2.ผลการศึกษาระดับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูได้รับการส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ ส่งผลให้การใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มดิจิทัลในชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยยกระดับกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันอย่างมีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2561) ที่อธิบายว่า การรู้ดิจิทัล คือ ทักษะในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการพัฒนางานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศารัตน์ วรรณสุข (2568) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการรู้ดิจิทัลสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การรู้ดิจิทัลสำหรับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลสำหรับครู พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ในการนำนวัตกรรมมาใช้ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และสนับสนุนการทดลองสิ่งใหม่ ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถด้านดิจิทัลของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ที่กล่าวว่าผู้นำเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรกล้าคิด กล้าทดลอง และพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาคาร จันทร์เงิน (2568) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.ผลการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยงและด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์การรู้ดิจิทัลสำหรับครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ที่ส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคาดการณ์ ป้องกัน และจัดการกับความไม่แน่นอนในการนำนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ Akyürek & Karabay (2022) ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เกิดการทดลองและยอมรับความเสี่ยงอย่างเหมาะสมจะช่วยลดความผิดพลาดของครูและบุคลากรที่จะส่งผลให้เกิดความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกทางความคิด และฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาสมรรถนะการรู้ดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของผู้บริหารยังเป็นทิศทางสำคัญที่ช่วยให้ครูและบุคลากรในองค์กรได้เห็นเป้าหมายร่วมกัน และสามารถพัฒนางานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อครูและบุคลากรเกิดความมั่นใจในตนเอง ก็จะสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดของการทำงานและร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและองค์กรโดยรวม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้อง สัมพันธ์ ถนิมกาญจน์ (2568) ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงการเปลี่ยนแปลงและการบริหารความเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีด้านการสร้างวิสัยทัศน์องค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ควบคู่กับการพัฒนาคลังความรู้ออนไลน์สำหรับการเข้าถึงและประยุกต์ใช้กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบริหารความเสี่ยงในยุคดิจิทัล โดยเน้นความปลอดภัยไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการป้องกันภัยออนไลน์ พร้อมจัดทำคู่มือและกำหนดให้ทุกสถานศึกษาบูรณาการแผนบริหารความเสี่ยงดิจิทัลไว้ในแผนปฏิบัติการ เพื่อยกระดับความพร้อมและความปลอดภัยขององค์กรอย่างเป็นระบบ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งทีมพัฒนาดิจิทัลภายในสถานศึกษาที่ประกอบด้วยครูจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันวางแผนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์การใช้เครื่องมือดิจิทัล และร่วมกัน

แก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ และผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากรและเวลาให้กับการทำงานของครู พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและระเบียบด้านความปลอดภัยดิจิทัลที่ชัดเจน ครอบคลุมการใช้งานเทคโนโลยี การป้องกันข้อมูล และการใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย พร้อมจัดอบรมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงประเมินความเสี่ยงและเตรียมแผนรับมือเหตุฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีเป็นประจำ นอกจากนี้ควรส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลของครูผ่านการสนับสนุนเวลา งบประมาณ และทรัพยากรที่เหมาะสม เปิดพื้นที่นำเสนอผลงาน และจัดระบบยกย่องเชิดชูเกียรติเพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ได้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการสร้างบรรยากาศองค์การนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้ดิจิทัลด้านการสร้างสรรค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารไปสู่การพัฒนาการรู้ดิจิทัลของครูอย่างยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยงและด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สะท้อนว่าการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาช่วยลดความไม่แน่นอนด้านทักษะดิจิทัลของครู เพิ่มความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสร้างความปลอดภัยในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ครูเห็นทิศทางการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลอย่างชัดเจน ส่งผลให้การเรียนรู้ดิจิทัลของครูเกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าการบังคับเชิงนโยบาย และสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาสามารถใช้เป็นฐานเชิงนโยบายเพื่อออกแบบการพัฒนาการรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรมอย่างยั่งยืน

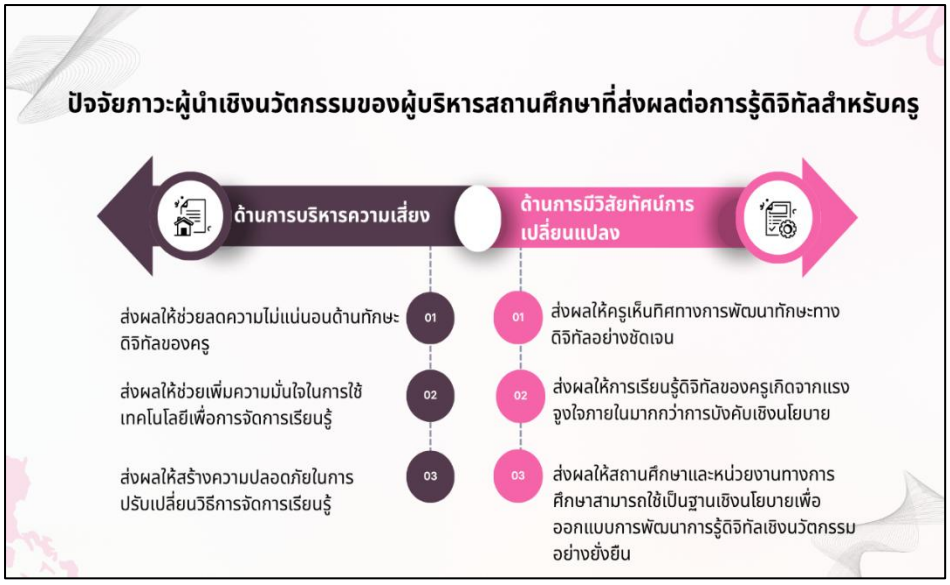

เอกสารอ้างอิง

กรรวี โพธิ์ทอง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสาร Journal of Educational Innovation and Research,* 7(3), 1012-1024.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กุลชลี จงเจริญ. (2562). *ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หน่วยที่ 2*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธนาคาร จันทร์เงิน. (2568). ความความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น,* 12(4), 113-125.

นิศารัตน์ วรรณสุข. (2568). การศึกษาการรู้ดิจิทัลสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.),* 7(2), 394-404.

พระมหาอุดร อุตฺตโร. (2567). กระบวนทัศน์ใหม่ทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*. 6(2), 632.

สัมพันธ์ ถนิมกาญจน์. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม*. 3(1), 89-102.

สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2561). *ทักษะด้านดิจิทัลของ ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)*. https://www.nesdc.go.th.

สุวิมล ตันสิงห์. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4* . วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

Akyürek, M. İ., & Karabay, E. (2022). Developing innovative school leadership scale and teachers' views on innovative school leadership *Journal of Educational Leadership and Policy Studies*, 6(1), 1-15.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing.* (5 th ed.). New York.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.

Sosik, J. J., Jung, & Dinger, S. L. (2021). Values in authentic action: Examining the roots and rewards of altruistic leadership. *Group & Organization Management*, 46(3), 506-543.